

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členov senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Milana Moravu, v právnej veci navrhovateľky **A. B.**, bytom v B., proti odporcovi **Centru právnej pomoci, Kancelária Bratislava**, so sídlom v Bratislave, Nám. slobody 12, o preskúmanie rozhodnutia odporcu z 23. apríla 2013, sp. zn. 56/2013, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2013, č. k. 9Sp/13/2013-25, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 9Sp/13/2013-25 z 27. septembra 2013 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom z 27. septembra 2013, č. k. 9Sp/13/2013-25, Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd sa pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia odporcu postupom podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zameral

na námietku navrhovateľky o nesprávnosti posúdenia jej majetkových pomerov, konkrétne záveru odporcu o tom, že nespĺnila podmienku stavu materiálnej núdze podľa § 6 ods. 1 písm. a/, § 4 ods. 1 písm. a/, ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bezplatnej právnej pomoci“ alebo „ZBPP“).

Krajský súd dospel k záveru, že odporca nesprávne pri posudzovaní stavu materiálnej núdze navrhovateľky zahrnul medzi započítateľné príjmy v mesiacoch október, november a december 2012 finančnú pomoc, ktorú jej poskytli jej známi. Tento „príjem“ však podľa názoru krajského súdu nie je príjmom v zmysle § 4 ods. 1 písm. a/ ZBPP v spojení s § 3 ods. 2 písm. a/, b/ zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“). Odporca preto podľa krajského súdu vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia finančnej výpomoci, v dôsledku čoho nesprávne ustálil výšku príjmu navrhovateľky v mesiacoch september až december 2012 a následne rozhodol o žiadosti navrhovateľky v rozpore s § 7 ZBPP.

O trovách konania rozhodol krajský súd v zmysle § 250l ods. 2 a § 250k OSP tak, že úspešnej navrhovateľke ich náhradu nepriznal, pretože si ju neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP) odporca. Žiadal rozsudok krajského súdu zmeniť a napadnuté rozhodnutie potvrdiť, alebo rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Nestotožnil sa so závermi krajského súdu, majúc jeho právny záver za vychádzajúci z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP), keď síce na vec aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, pričom nepoužil teleologický výklad. Preto má odporca rozsudok krajského súdu za rozporné s § 1, § 6 ods. 1 a § 7 ZBPP, jeho účelom, ako aj so zásadou hospodárnosti a účelnosti vynakladania verejných prostriedkov zo štátneho rozpočtu.

Výklad pojmu „príjem“ v zmysle zákona o bezplatnej právnej pomoci tak, ako ho vykonal krajský súd, označil odporca za odporujúci zmyslu a účelu tohto zákona. V tomto smere poukázal jednaj na dôvodovú správu k zákonu o bezplatnej právnej pomoci, ako aj na ustálenú rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), ako aj na § 7 ods. 1, 2 ZBPP a § 2 písm. c/ zákona o dani z príjmov [zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“)].

Namietal ďalej správnosť citácií zákonných ustanovení a ich výkladu krajským súdom, osobitne § 4 ods. 2 ZBPP, § 2, § 3 a § 4 ods. 1 písm. a/, ods. 2 zákona č. 601/2003 Z.

z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o životnom minime“).

Zdôraznil, že jeho úlohou pri posudzovaní stavu materiálnej núdze, ako aj právnej stránky veci, je spoľahlivo zistiť skutkový stav veci v súlade s § 3 ods. 4 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Odporca má za to, že pokiaľ by sa pripustil výklad krajského súdu, otvoril by sa priestor pre obchádzanie zákona o bezplatnej právnej pomoci, pretože žiadatelia by svoje príjmy účelovo vydávali za dary, resp. pôžičky, alebo iné príjmy, ktoré nie sú predmetom dane z príjmu (tiež podiel na zisku obchodnej spoločnosti) a odporca by bol nútený poskytovať právnu pomoc aj majetným osobám.

Vo svojom písomnom vyjadrení navrhovateľka označila odvolanie odporcu ako nedôvodné, jeho rozhodnutie za nesprávne, a žiadala rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Poukázala na skutočnosť, že je nezamestnaná, z evidencie uchádzačov o zamestnanie bola vyradená, a rozhodnutie Sociálnej poisťovne vo veci posúdenia jej invalidity je v súčasnosti predmetom preskúmania na krajskom súde. Má za to, že spĺňa zákonné predpoklady pre poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, pričom peňažné prostriedky, ktoré uviedla vo svojom čestnom vyhlásení z 11. apríla 2013 jej skutočne poskytl známi, aby si mohla pokryť základné výdavky na život.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu odporcu nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

Podľa ustanovení tretej hlavy druhej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Po oboznámení sa s obsahom predložených spisov a argumentov účastníkov dospel najvyšší súd k rovnakým záverom, k akým dospel už krajský súd, pričom sa stotožnil aj s jeho právnou úvahou vedúcou k rozhodnutiu napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 219 ods. 1, 2 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá, § 250l ods. 2 OSP).

Niet pochýb o tom, že úlohou odporcu pri posudzovaní stavu materiálnej núdze, ako aj právnej stránky veci, je spoľahlivo zistiť skutkový stav veci v súlade s § 3 ods. 4 správneho poriadku. Nič mu preto nebráni preskúmať povahu príjmov a finančných zdrojov žiadateľov tak, aby jasne odlíšil pravidelné príjmy, resp. príjmy spôsobilé poskytnúť viac než uspokojujúce materiálne zabezpečenie na dlhšie obdobie (pol roka, rok a pod.), hoci sú vyplácané nárazovo, od nahodilej finančnej pomoci medzi rodinou, alebo inou sociálnou jednotkou.

Skutočnosť, že faktická realizácia práva a povinnosti spoľahlivo zistiť skutkový stav veci je limitovaná (príjem mohol byť vyplatený za hranicou sledovaného obdobia a hoci žiadateľ prostriedkami disponuje, nefigurujú medzi jeho relevantnými príjmami), či riziko poskytnutia pomoci osobe, ktorá na ňu nemá zo zákona nárok, nesmie ísť na úkor oprávneného žiadateľa. Odporca je povinný každý prípad posudzovať individuálne, pri zachovaní objektívnych požiadaviek formulovaných v zákone.

Nemožno preto prijať názor odporcu, že pokiaľ by sa pripustil výklad krajského súdu, otvoril by sa priestor pre obchádzanie zákona o bezplatnej právnej pomoci, pretože žiadatelia by svoje príjmy účelovo vydávali za dary, resp. pôžičky, alebo iné príjmy, ktoré nie sú predmetom dane z príjmu (tiež podiel na zisku obchodnej spoločnosti) a odporca by bol

nútený poskytovať právnu pomoc aj majetným osobám. Je na ňom, aby v konaní postupoval s dostatočnou opatrnosťou, prípadne priebežne skúmal majetkové pomery žiadateľa.

Odporca nesmie, ani pri existencii požiadavky zásady hospodárnosti a účelnosti vynakladania verejných prostriedkov zo štátneho rozpočtu opomínať, že je jedným zo subjektom, ktorého úlohou je pomáhať realizácii práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky), ktorá je jedným z pilierov právneho štátu.

Preto najvyšší súd, majúc za vecne a právne správny výrok odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu a stotožniac sa s jeho odôvodnením, tento rozsudok potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá, § 250l ods. 2 OSP).

O trovách odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá, § 250l ods. 2 OSP, § 250k OSP. Keďže inak úspešnej navrhovateľke trovy nevznikli, ich náhradu jej nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júna 2014

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Mgr. Petra Bugárová